

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Nagy Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Varga Zs. András ügyész által képviselt Legfőbb Ügyészség (1055 Budapest, Markó u. 16.) I. rendű és a dr. Koplányi Magdolna jogtanácsos által képviselt NAV Bűnügyi Főigazgatóság (1122 Budapest, Hajnóczy u. 7-9.) II. rendű alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. február 24-én meghozott 5.P.22.335/2008/21. számú ítélete ellen a felperes 22. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 75.000 (hetvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak az adóhatóság felhívására az ott írt időben és módon fizessen meg 720.000 (hétszázhuszezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

Keresetében a felperes engedményesként 12.833.000 Ft és annak 2007. november 8-tól a kifizetés napjáig járó Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamata egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket, mégpedig arra alapítottn, hogy az ellene indult büntetőeljárásban lefoglalt két gépkocsi forgalmi értéke a lefoglalás időtartama alatt a keresetében megjelölt összeggel azonos értékben csökkent (Ptk. 349. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés).

Érdemi védekezésükben az alperesek a kereset elutasítását kérték, mindketten vitatták kártérítési felelősségük általános feltételeinek fennállását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek fejenként 150.000 Ft perköltséget és külön felhívásra az államnak 720.000 Ft le nem rótt kereseti illetéket.

Ítéletének indokolása szerint a felperes a külföldről behozott két gépjárműért a lefoglalás megszüntetése utáni kiadáskori értéknél alacsonyabb vételárat fizetett. Ezért a felperesnek effektív kára nincsen, és csak az elmaradt haszon mértékéről lehet szó, a lefoglalás több éve nélkül ugyanis az autók értékesítése kedvezőbb lehetett volna. A felperes előadása alapján a kár egy pontosan meg nem határozható összegű elmaradt haszon. Az alperesek ugyan kifogásolták a felperes perbeli legitimációját, mert az engedményezési szerződés dátuma a felperes ügyvezetői minőségének megszűnése utáni, és ezért az érvénytelen. Tekintettel azonban arra, hogy ingókra szóban is lehet érvényesen engedményezési szerződést kötni, és életszerű, hogy az engedményező kft. két tagja, a felperes és felesége az engedményezést megbeszélte, a legitimáció kérdésében elfogadta, hogy engedményesként a felperes kárigénnyel léphet fel. Az alperesek jogellenes magatartása azonban nem állapítható meg. A II. rendű alperes nyomozóhatósága mindent megtett a tényállás tisztázása érdekében, következésképpen mulasztás sem terheli. Az I. rendű alperes vádhatóságként a vádat elejtheti, vagy módosíthatja, nincs azonban olyan jogszabályi rendelkezés, amely meghatározott esetekben a vád elejtését az ügyész kötelességévé tenné (1972. évi V. törvény 10. § (2) bekezdés, 1998. évi XI. törvény 28. § (1) bekezdés). Jelen ügyben az ügyész csak 2007. május 21-én kapta meg a tényállás szempontjából releváns adatot, a perbeli gépjárművek német törzskönyvének magyar fordítását, 10 nap múlva pedig már elejtette a vádat. Nem az ügyész feladata volt, hogy az adott ügyben a beadványokat folyamatosan nyomon kövesse, a bíróságnak kellett ugyanis azokat az ügyészségnek megküldenie. Az alperesek terhére tehát jogellenes és felróható magatartás nem állapítható meg, ezért a keresetet jogalap hiányában elutasította. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése, a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt le nem rótt kereseti illetékről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Fellebbezésében a felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatását és keresete teljesítését kérte.

Érvelése szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy kára egy meg nem határozható összegű elmaradt haszon. A gépjárművek a lefoglalás időpontjában a jogelőd kft. tulajdonában álltak, annak vagyonát képezték. A vagyontárgyakban a jogellenes állapot kezdő és befejező időpontja közötti idő amortizációs hatása miatt következett be a forgalmi értékcsökkenés. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy azért nem állapítható meg a ténylegesen felmerült kár, mert az autókért fizetett vételár alacsonyabb volt a kiadáskori értéknél. A vagyontárgyak vételára és forgalmi értéke ugyanis nem szinonim fogalmak, és kártérítés esetében nem is a vételárból, hanem a vagyontárgy forgalmi értékéből kell kiindulni, a vagyonban beállott negatív változást, értékcsökkenést kell vizsgálni. Az elsőfokú bíróság igazságügyi gépjárműszakértőt rendelt ki indítványára, aki szakvéleményében megállapította a gépjárművek lefoglaláskori és a lefoglalás

megszüntetési forgalmi értékét, ezért a perben meg lehet állapítani a vagyonban beállott értékcsökkenésként jelentkező kárt.

A II. rendű alperes nyomozószerve a Btk. 312. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés c) pontja szerint minősülő csempészet büntette miatt indította az eljárást, továbbá a gyanúsítás és a vádirat szerint is ezt a bűncselekményt a második fordulat szerinti magatartás kifejtésével követte el. A II. rendű alperes nyomozati szerve beszerezte a vámigazgatási eljárás iratait, és a vádirat szerint ezek az ügyészségnek is a rendelkezésére álltak. Ezek között pedig ott volt az ún. T2 árutovábbítási eljárást igazoló okmány, amely alapján kétséget kizáróan megállapítható lett volna, hogy a bűncselekmény elkövetési tárgyai, a lefoglalt gépjárművek közösségi vámárúnak minősülnek, így az I. rendű alperes sem 2007. május 21-én szerzett erről a tényről tudomást. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nincsen olyan konkrét jogszabályi rendelkezés, amely a vád elejtését az ügyész kötelezettségévé tenné. Az ügyész ugyanis köteles biztosítani, hogy senkit ne vonjanak törvényellenesen büntetőjogi felelősségre, ne fosszanak meg személyi szabadságától, és hogy senkit törvénytelen jogfosztás, korlátozás vagy zaklatás ne érjen. Az I. rendű alperesnek ezért 2004. május 1. után kötelessége lett volna a vádelejtés, így magatartása az Alkotmány 51. § (1) bekezdésébe és az 1972. évi V. törvény 3. § (1) bekezdésébe, 7. § (1) bekezdés b) pontjába is ütközik. A II. rendű alperesnek ugyancsak kötelezettségébe tartozott volna, hogy a tényállás tisztázása érdekében a hivatkozott okiratokat, továbbá a svájci hatóságok megkeresésre adott azt a válaszát, hogy ezek a gépjárművek nem Svájcban lettek forgalomba helyezve, megfelelően értékelje. Megállapítható ezért a II. rendű alperes jogellenes magatartása is.

Fellebbezési ellenkérelmében az I. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezésével szemben az elsőfokú bíróság nem tévedett a kártérítés megítélésében. A Ptk. 355. § (1) bekezdés alkalmazására ugyanis nem kerülhet sor az eredeti állapot helyreállításának lehetősége hiányában, és ezért követelhetette a felperes a Ptk. 355. § (2) bekezdés értelmében a (4) bekezdés szerinti kár pénzegyenértékét megtéríteni. A káronszerzés tilalma miatt viszont az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes ténylegesen kevesebbet fordított a vagyonából a gépjárművek megszerzésére, mint azok feltételezett értéke, a lefoglalás ideje alatt bekövetkezett értékcsökkenéssel tehát tényleges vagyoni hátrány nem érte. Ezt támasztja alá az is, hogy ez az értékcsökkenés akkor is bekövetkezett volna, ha a gépkocsikat a felperes használja. A kár így csak elmaradt haszonként jelentkezhetett volna, ehhez képest a felperes úgy nyilatkozott, hogy nem állt szándékában a gépkocsikat eladni.

Kár hiányában magatartása értékelése a per eldöntése szempontjából eleve közömbös, az elsőfokú bíróság azonban ennek megítélésében sem tévedett. Magyarország 2002. szeptemberben még nem volt az Európai Unió tagja, ezért a gépjárművek lefoglalása a később felmerült körülményektől függetlenül törvényes volt. Az Uniós csatlakozást követően sem volt azonban olyan egyértelmű bizonyíték, amely alapján elvárható lett volna a vád elejtése. A gépkocsik pontos származási

helye még jelenleg sem ismert, így a gépjárművek lefoglalása és a lefoglalás fenntartása semmiképpen nem minősülhet súlyos jogalkalmazói tévedésnek.

A II. rendű alperes szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy jogelődje a 2002. augusztus 12-én elrendelt nyomozást már 2003. október 1. napján befejezte, és az ügy iratait vádemelési javaslattal megküldte az ügyészségnek. A perbeli gépjárművek tehát sem a nyomozás elrendelésekor, sem a vádemelés 2004. április 9-i időpontjában még nem minősültek közösségi árunak, hiszen Magyarország csak 2004. május 1. napjával csatlakozott az Európai Unióhoz. A nyomozás során ezért nem volt semmilyen jelentősége annak, hogy a gépjárműveket Svájcban vagy Németországban helyezték forgalomba, és eljárását nem teszi jogellenessé az utóbbi csatlakozás, mert a nyomozást az akkor hatályos és alkalmazandó jogszabályok alapján folytatta.

A fellebbezéssel ellentétben az elsőfokú bíróság a kárról is helyesen döntött, hiszen nem igazolt a ténylegesen felmerült kár. A szakvéleményben rögzített értékcsökkenés a gépjárművek átlagos használatával és az időmúlással beálló normál értékvesztés, mely a felperesnél vagy bárki másnál is bekövetkezett volna, így ez kárként nem értékelhető. Helyesen döntött ezért az elsőfokú bíróság, amikor a kártérítési igényt a kártérítési felelősség szükségképpen elemei hiányában elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdés szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével a következő indokok miatt értett egyet.

Keresetében a felperes engedményesként érvényesített igényt mindkét alperessel szemben, mégpedig a Ptk. 349. § (1) bekezdésére és 339. § (1) bekezdésére alapítottan. Bár az alperesek vitatták, hogy a felperes az állított engedményezési szerződéssel valóban megszerezte a perben megjelölt kártérítési igény érvényesítésének jogát, de minthogy ezt a védekezésüket az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte, és az alperesek az ítélettel szemben nem fellebbeztek, a másodfokú bíróság a felperesi fellebbezés korlátai között az elsőfokú bíróság ítéletének ezt az indokolását nem változtathatta meg (Pp. 253. § (3) bekezdés).

Fellebbezésében a felperes kiemelte, hogy az elsőfokú bíróságnak az érvényesített kárral kapcsolatos érvelése alapvetően azért megalapozatlan, mert a keresetében a lefoglalt vagyontárgyakban a jogellenes állapot kezdő és befejező időpontja közötti idő amortizációs hatása miatt bekövetkező forgalmi értékcsökkenést jelölte meg érvényesített kárként.

Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság kiemeli: a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítéséért a felelősség a közigazgatási szervet is csak akkor terheli, ha a

kártérítési felelősség Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétele mellett fennállnak a kártérítési felelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésében megállapított szükségképpen feltételei is. Ennek megfelelően a közigazgatási szervnek is csak akkor kell megtérítenie a károsult kárát, ha az a közigazgatási szerv magatartásával okozati összefüggésben keletkezett, amit a Ptk. oly módon is kifejezésre juttat, hogy 355. § (4) bekezdése szerint kártérítésként mindenkor csak azt a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést kell megtéríteni, ami kifejezetten a károkozó körülmény folytán keletkezett. A felperes keresetében megjelölt kárt azonban nem emberi magatartás idézte elő, ez a kár ugyanis - ahogyan azt fellebbezésében a felperes maga is kiemelte - a gépjárműveknek az időmúlással mindenkor együtt járó szükségképpen avulásával keletkezett. A vagyon keresetben megjelölt előbbi értékcsökkenése tehát független bármilyen emberi magatartástól, következésképpen ezt a károsodást az alperesek magatartása sem okozhatta. A keresetben megjelölt kár ezért valójában olyan kár, melynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni, így azt mindenkor a tulajdonosnak kell viselni (Ptk. 339. § (1) bekezdés, 355. § (4) bekezdés, 99. §).

Mindezekből következik, hogy a kártérítési felelősség szükségképpen elemei közül az alperesek magatartásával okozott, vagyis azzal okozati összefüggésben keletkezett kár mindenféleképpen hiányzik. Emiatt az alpereseket a Ptk. 339. § (1) bekezdés és 355. § (4) bekezdés szerint kártérítési felelősség magatartásuk jogi megítélésétől függetlenül sem terheli.

A másodfokú bíróság ezért - a kifejtett indokok alapján - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A felperes fellebbezése nem volt eredményes, így a Pp. 78. § (1) bekezdése folytán köteles a II. rendű alperest képviselő jogtanácsosnak a kifejtett munkával arányosan megállapított összegű munkadíjból álló másodfokú perköltséget megfizetni. Az I. rendű alperest nem jogtanácsos és nem is ügyvéd képviselte, így munkadíjból álló perköltségéről a másodfokú bíróságnak sem kellett rendelkeznie (Pp. 75. § (2) bekezdés). A feljegyzett fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alkalmazásával határozott.

Budapest, 2011. szeptember 13.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hóbl Katalin s.k.
előadó bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: